LUNDS UNIVERSITET
Sociologiska Institutionen
Medie- och kommunikationsvetenskap
MKV 402:4
VT -05
Examinator: Mats Heide
Handledare: Marja Åkerström

Nyhetsförmedling genom en webblogg? -studie av webbloggar som kommunikativ kanal

Författare: Heidi Laine Lundgren 760531-0569
Kristina Setthammar 790717-3947
tecken antal: 60 629

Sammanfattning

Webbloggens aktualisering i medielandskapet har inspirerat oss till denna uppsats vilken behandlar detta nya fenomen. Främst riktas uppsatsens fokus mot att studera hur webbloggens potential kan användas som komplement till andra kanaler som används för nyhetsförmedling och debatt i det offentliga rummet. Vidare önskar vi finna svaret på om någon demokratisk funktion för webbloggen existerar? Kan webbloggen som kommunikationskanal bidra till att skapa en deliberativ demokrati genom att inbjuda till dialog i offentligheten. Kan den information som publiceras komplettera den traditionella nyhetsförmedlingen?

Till grund ligger en kvalitativ studie som bygger på fältstudier på sex bloggande journalister och deras webbloggar. Vi har agerat både observerande och deltagande observatörer på utvalda webbloggar. Vi har främst agerat observerande, men för att pröva en del tekniska funktioner har vi behövt vara deltagande på webbloggarna. Dock inte i syfte att påverka bloggaren utan endast i syfte att se till funktionen att lämna feedback på publicerade inlägg. Vår empiri har vi kopplat samman med Habermas kommunikativa handlande och den offentliga sfären för att förklara fenomenet i dess kontext. Förklaringen av själva webbloggen i samband med bloggaren har vi valt att använda Westley & MacLeans kommunikations modell. Detta för att visa på den gate keeper funktion som bloggaren är innehavare av i spridningen av informationen.

Genom våra analyser har vi kunnat se olika tendenser bland webbloggarna. Dessa tendenser är främst den interaktivitet som kan skapas med webbloggens tillgång till feedback. Den andra viktiga tendensen som vi nämner i uppsatsen är censuren som skapas med den gate keeper roll som bloggaren innehar. Webbloggens arkivartade funktion med dess hyperlänkar är en annan tendens som vi har valt att ta upp i uppsatsen. Dessa tendenser är de som ligger till grund för slutsatsen som svarar på webbloggens potential att vara en kanal för nyhetsförmedling.

SAMMANFATTNING **2**

1. INLEDNING **5**

1.2 BAKGRUND 5
1.3 SYFTE 6
1.4 PROBLEMFORMULERING 6
1.5 UPPSATSENS UPPBYGGNAD 6
1.6 BEGREPP OCH DEFINITIONER 7

2 METOD OCH TILLVÄGAGÅNGSSÄTT **8**

2.2 INSAMLANDE AV EMPIRISKT MATERIAL 8
2.3 AVGRÄNSNINGAR OCH URVAL 8
2.4 INSAMLINGS OCH ANALYSVERKTYGET 10
2.5 INSAMLINGS- OCH ANALYSVERKTYG SOM VALDES BORT 10
2.6 KRITIK MOT INSAMLINGS OCH ANALYSVERKTYGET 11
2.7 INTERAKTIVITET 11
2.8 KRITIK MOT URVAL 11
2.9 FORSKNINGSLÄGE 12

3 TEORI **12**

3.2 DEN OFFENTLIGA SFÄREN 12
3.3 OFFENTLIGHETENS BEGYNNELSE 12
3.4 OFFENTLIGHETENS STRUKTUROMVANDLING 13
3.5 PRESSENS FRAMVÄXT I OFFENTLIGHETEN 13
3.6 TEORIN OM KOMMUNIKATIVT HANDLANDE 14
3.7 DEMOKRATI 15
3.8 WESTLEY/MACLEANS MODELL 16
3.9 ISAKSSON OCH MULLERS KATEGORISERINGAR 16

4 PRESENTATION AV EMPIRI **18**

4.2 BLIND HÖNA PÅ KORNET 18
4.2.1 Utveckling Blind höna *19*
4.3 SIDEA.SE/EMANUEL 19
4.3.1 Utveckling Sidea.se / Emanuel *20*
4.4 DIAGNOS 20
4.4.1 Utveckling Diagnos *21*
4.5 GUDMUNDSON 21
4.5.1 Utveckling Gudmundson *22*
4.6 NO ILLUSIONS 23
4.6.1 Utvecklingen No Illusions *24*
4.7 NYA ORDLEKAR 24
4.7.1 Utvecklingen Nya ordlekar *25*

5 RESULTAT **25**

5.2 PERSONLIGT ALLMÄNT 26
5.3 PERSONLIGT SAMHÄLLE 26
5.4 PERSONLIGT DIVERSE 27
5.5 ANALOG DAGBOK 27
5.6 VIKTIGA TENDENSER 27
5.7 INTERAKTIVITET 27
5.8 BLOGGAREN, PRODUCENT, GATE KEEPER OCH KONTROLLANT 29
5.8.1 Bloggarnas utmärkande egenskaper *29*
5.8.2 Bloggarna enligt Westley & MacLeans modell *30*
5.8.3 Hyperlänkar *31*
5.8.4 Skillnader mellan webblogg och andra interaktiva forum *32*

6 DISKUSSION **32**

6.2 KOMPLETTERANDE NYHETSFÖRMEDLING 32
6.3 KRITIK AV WEBBLOGGEN 33

7 AVSLUTNING 35

REFERENSER 36

LITTERATUR 36
STATLIGA UTREDNINGAR 36
FORSKNINGSRAPPORTER 36
INTERNET 37
Webbloggar: *37*
Uppslagsverk *37*
Övriga rapporter *37*

BILAGA 1 38

”WEBLOGG INTERVJUMALL” 38

1. Inledning

Internet och därmed webbloggen har blivit en del av vårt medielandskap och den masskommunikation som idag möter ett stort antal av de svenska medborgarna. Internet har under de senare åren blivit ett forum och en kanal som på olika sätt påverkar oss. På Internet kan man bland annat läsa dagstidningen eller på annat sätt uppdatera sig om vad som händer i världen och kommunicera på sätt som tidigare inte har varit möjligt. På så vis påverkar detta våra åsikter och kan därmed ses som en av många kanaler för att skapa debatt och opinion och därmed vara en del av offentligheten. Webbloggen är idag en del av Internet som kan ses som en del av offentligheten. Gör detta att webbloggen blir en del av offentligheten då alla som har tillgång till Internet kan gå in och läsa vad som publicerats av andra? Detta är en av de frågor som vi kommer att försöka besvara i denna uppsats, vilken ska ge kunskap och insikt kring om webbloggen kan ses som en kommunikationskanal eller vars betydelse överskattas av bloggentusiaster!

1.2 Bakgrund

Det ökade antalet kanaler bjuder på nya utmaningar för kommunikationen och informationsspridningen. Som en del i denna informationsspridning finner vi nyhetsförmedlingen som idag fått nya utmaningar med ökat Internet användande. Nyhetsförmedlingen i samhället fyller en viktig funktion då många av medborgarna väljer att bygga mycket av sina resonemang och åsikter på det som förmedlas på den dagliga nyhetsarenan. Det är bland annat utifrån dessa åsikter som vi ska upprätthålla folkstyre och demokrati där nyhetsförmedlingen med dess journalister ska verka som granskare av statsmakten. Det som publiceras i dagspressen eller sänds på tv-nyheterna är det som ofta ligger till grund för den allmänna debatten och den allmänna opinionen (Hadenius & Weibull, 2002).

En ökad tillgång på nyheter har bidragit till att konkurrensen är hög. Det gäller att vara först med den senaste nyheten för att ha en chans att överleva i vårt nya medielandskap. Den tidigare politiska pressen har fått ge vika för den nya tidens press som präglas av snabbhet. Internet har bidragit till att nyhetsförmedlingen genom nättidningarna enkelt och billigt kan uppdatera nyhetsförmedlingen och vara först med den senaste nyheten. Denna ökade konkurrens har ställt nya ekonomiska krav på nyhetsförmedlande företag. Det har skapats en ägarkoncentration bland våra medieföretag, både globalt och lokalt. Stora mediekonglomerat har växt fram där australiensiska Murdoch och kanadensaren Conrad Black är två exempel.

Motsvarande i Sverige är Bonnierkoncernen som ligger bakom många dagstidningar såsom Svenska Dagbladet och Sydsvenskan. Denna ägarkoncentration har bidragit till en viss enkelriktad nyhetsförmedling där man kan ifrågasätta innehållets bredd och kvalitet (Hadenius & Weibull, 2002:107 ff).

Introduktionen av webbloggen har väckt vårt intresse och för denna uppsats då vi ställer oss frågan om och i så fall hur denna nya informationskanal kan tänkas påverka nyhetsförmedlingen, den allmänna opinionen samt demokratin.

1.3 Syfte

Syftet för uppsatsen är att ge en insikt i hur webbloggen fungerar samt om denna kan anses vara ett komplement och kanal till den annars snäva nyhetsförmedlingen i den offentliga sfären.

1.4 Problemformulering

De frågor som vi valt att fokusera på i denna uppsats är:

- Vad är en webblogg?
- Finns någon demokratisk funktion för webbloggen och kan webbloggen som kommunikationskanal i sådana fall bidra till att skapa en deliberativ demokrati genom att inbjuda till dialog i offentligheten?
- Kan information som publiceras på Webbloggen komplettera den traditionella nyhetsförmedlingen?

1.5 Uppsatsens uppbyggnad

Uppsatsen ger i dess första del en förklaring av de begrepp och definitioner som kan anses vara allmänt vedertagna av bloggare. Detta då vår medvetenhet finns kring att begreppen inte användas av den stora allmänheten och därmed ska en kort redovisning underlätta vidare läsning. Efter denna tekniska redovisning följer det metodavsnitt som ger en bild av vårt tillvägagångssätt i forskningsarbetet. Metoddelen ger även en inblick i de problem och svårigheter som möts då undersökning genomförts på Internet. Metoddelen följs av en genomgång av de teorier som har valts ut för att förklara fenomenet webblogg. Trots svårigheter med att hitta användbart vetenskapligt material om webbloggar har vi funnit en teoretisk grund att stå på. Vi tar främst avstamp i Habermas och hans benämning av den borgerliga offentligheten samt kommunikativt handlande. Valet av Habermas och hans borgerliga offentlighet faller sig naturligt då han engagerat sig mycket i frågor rörande den

offentliga sfären samt dialogen som förs i denna sfär. Habermas har vi kompletterat med begreppet deliberativ demokrati vilket vanligen sammankopplas med Habermas teori om kommunikativt handlande. För att förklarar bloggaren som enskilt fenomen har vi valt Westley/MacLeans kommunikationsmodell för att förklara hur en händelse når mottagare. Teorin följs av insamlad data. Den teoretiska grund som ges ska underlätta förståelsen för empirin. I den empiriska delen ges en kort beskrivning av de undersökta webbloggarna för att öka insikten kring fenomenet och underlätta läsandet.

I logisk ordning avslutas uppsatsen med diskussion och analys som gjorts utifrån teori och empiri och till sist finns ett avsnitt där vi kort presenterar våra slutsatser.

1.6 Begrepp och definitioner

För att underlätta vidare läsning kommer detta avsnitt att presentera de begrepp som är allmänt vedertagna bland användare av webbloggen.

Webblogg är en typ av personlig och öppen dagbok på Internet som uppdateras regelbundet. Den kan användas i masskommunikativt syfte för att nå en obestämd större publik. Ett vanligt förekommande inslag på en webblogg är att den innehåller iakttagelser och synpunkter på aktuella händelser. I samband med detta publicerade material finns länkar till intressanta och aktuella hemsidor som på något sätt har relevans till innehållet i det publicerade inlägget (Nationalencyklopedin). Det finns ofta en *kommentatorsfunktion* vilken underlättar för mottagaren att föra dialog med bloggaren. *Bloggaren* är benämningen på den eller de person/personer som innehar och driver en webblogg. Genom att *blogga* uppdateras och förses webbloggen med nytt material. *Bloggsfären* är det nätverk som vuxit fram mellan och kring de olika webbloggarna. Genom *bloggrolls*, länkar bloggaren till andra webbloggar som denne rekommenderar (Isaksson & Muller, 2003).

Hyperlänkar/hypertextlänk är understruket ord i texten som länkar vidare till något som författaren ansett vara relevant för inlägget. *Inlägg* är den text som innehavaren lägger in på sin webblogg.

2 Metod och tillvägagångssätt

Då en kvalitativ studie genomförts kring webbloggar och dess funktion valdes fältobservationer på Internet som vår huvudsakliga metod med syfte att skapa kunskap kring webbloggens kontext samt att utveckla analytiska begrepp. Metoden ämnade även ge oss bakgrundsinformation och fakta vilken analysen baseras på och redovisas (Östbye, 2003:109). Vi agerade som öppet observerande vilket innebär att observationerna genomförts öppet men utan deltagande genom någon social roll i sammanhanget som bevakats (Östbye 2003:113). Till viss del kan vi anses ha varit deltagande observatörer då vi har provat att använda kommentatorsfunktioner för att komma i kontakt med bloggaren.

2.2 Insamlande av empiriskt material

Internet har använts som sökväg för att finna webbloggar som kunnat ge oss en uppfattning kring dess existens. Vi använde oss av sökmotorerna MSN – sök, AltaVista och Google för att finna relevanta webbloggar att observera. Stor hjälp i sökandet har de olika webbloggarnas bloggrolls varit. Antalet webbloggar som framkommit genom våra sökningar har varit stort. Mer än 50 sidor vilka utgavs vara någons webblogg, har samlats. Intresset är stort och vi konstaterade därmed även att det var många olika typer av människor som ägnade sig åt bloggande. Några vars webbloggar vi har uppmärksammat, speciellt till en början, är EU – kommissionär Margot Wallströms och före detta statsminister Carl Bildts. Men på grund av avgränsningsskäl föll dessa bort relativt tidigt från vår undersökning.

2.3 Avgränsningar och urval

De avgränsningar som gjorts är att bortse från producenter och innehavare av webbloggar direkt knutna till något företag, organisation eller politiskt parti. Valt urval är journalister eller likvärdigt. Med likvärdigt menas att personen ska i sitt ordinarie arbete ha en möjlighet att bli publicerad och hörd genom andra kanaler än via en webblogg.

Utvalda bloggare och deras webbloggar är:

Jonas Söderström, journalist och informationsarkitekt med webbloggen ”Blind höna på kornet”, http://kornet.nu/blindhona

Rosemarie Söderlund, journalist och webbredaktör med webbloggen ”No Illusions”, http://chadie.nu/

Björn af Kleen, Joakim Borda Pedreira och Karin Olsson, journalister med sin gemensamma webblogg ”Diagnos”, http://www.diagnos.tk/

Andreas Ekström, journalist med webloggen ”Nya ordlekar”, http://nyaordlekar.blogspot.com eller http://andreasekstrom.com

Emanuel Sidea, chefredaktör med webbloggen ”Sidea.se/Emanuel”, http://sidea.se/emanuel/

Förutom dessa ovan nämnda valdes även att inkludera en webblogg vars innehavare inte längre bloggar, nämligen journalisten Per Gudmundsons webblogg, ”Gudmundson”, http://gudmundson.blogspot.com/ då denna webblogg förmodligen har varit Sveriges mest omdebatterade och kända även utanför bloggsfären. Gudmundson och hans webblogg blev häftigt debatterade i medierna då hans arbetsgivare Sveriges Television ifrågasatte hans objektivitet och saklighet med anledning av de uttalanden som publicerades på webbloggen.

Samtliga av våra bloggare tycks inneha respekt och förtroende i bloggsfären då de återfinns på många olika bloggrollar. Samtidigt har vi läst och hört om dessa i andra sammanhang än i direkt anknytning till vår undersökning. ”No Illusions” och ”Blind Höna” har medverkat i omvärldsbevakningsföretaget Observers kartläggning ”Bloggbubbla eller ny arena för opinionsbildning” som utkom under tiden för vårt arbete.

Urvalet har vi aktivt letat oss fram till, men har dock försökt att få ett representativt urval. Antalet enskilda svenska journalister som bloggar är i skrivande stund begränsade i sitt antal.

Samtliga bloggare har varit underrättade om att vi agerar som observatörer på deras webblogg samt vad vårt syfte är med observationerna.

Webbloggarna är det material vi utgått ifrån och vi harvalt bort att intervjua bloggarna. Detta av flera anledningar:

1) Den vanlige besökaren av en webblogg möter sällan eller aldrig producenten av materialet utan är hänvisad till det material som finns publicerat på nätet.
2) Enligt god medie- och kommunikationstradition ansåg vi även att det inte är sändaren till budskapet som har tolkningsföreträdet över budskapet, utan att det är mottagaren, i detta fall vi som tar emot, uppfattar och tolkar budskapet (Fiske, 2001:12).
3) Ett tungt argument mot att genomföra intervjuer har varit det geografiska avståndet. Den enda webblogg vars producenter finns inom rimligt geografiskt avstånd är de bakom ”Diagnos”, resten har sin bas i Stockholmsområdet.

2.4 Insamlings och analysverktyget

En vad vi kallar, webbloggs guide gav oss ramar för analysen av webbloggarna samtidigt som guiden är flexibel nog att användas på samtliga undersökningsobjekt. Denna guide bifogas i sin helhet som bilaga.

Guiden har gjorts med samma förutsättningar som en vanlig intervjuguide görs, halvstrukturerad för att få med basfakta och hålla sig till ämnet, men med möjlighet att låta intervjuobjektets svar leda till följdfrågor som inte kunnat förutses (Östbye, 2004:101). I vårt fall har webbloggarna styrt vilka frågor som behövt ställas för att få en god överblick och förståelse för varje webbloggs unika karaktär. Därefter sammanställs materialet och analyseras. På detta sätt har likheter och olikheter framträtt vilket givit en helhetsbild av var och en av sidorna som sedan jämförts, bearbetats och slutsatser dragits.

Kopplat till guiden finns frågor som har haft i syfte att se hur aktiviteten på sidan ser ut. På vissa sidor finns arkiv från det att webbloggen startat till idag och på detta sätt kan det enkelt undersökas hur sidan har vuxit. Genom att mäta antalet skrivna inlägg, inläggens längd och kommentarer under vissa specifika månader kan man få en uppfattning om hur aktiva sidans besökare är. Genom detta ges även uppfattning om webbloggens popularitet men även möjlighet att följa webbloggens utveckling genom att se om nya funktioner eller bloggarens sätt att skriva har förändrats.

2.5 Insamlings- och analysverktyg som valdes bort

För att på något sätt undvika att vara alltför subjektiva och göra analysen inom vissa ramar kom vi fram till att vi behövde, som tidigare sagts, ett verktyg. Försök med hjälp av djupa textanalyser, med retoriska och semiotiska drag gjordes. Materialet på webbloggarna är dock alldeles för stort för en sådan analys under den begränsade tid vi haft till vårt förfogande.

Nästa steg var att ta fram en enkät på vilken ett antal frågor ska besvaras samt sammanställas och jämföras med varandra. En sådan enkät togs fram, men försöket misslyckades på grund av två faktorer. Dels är webbloggarna alltför olika för att låta sig kategoriseras av en enkät, dels skulle det materialet vi fått fram inte hålla för vidare analys då svarsbortfallet på en del av frågorna skulle vara för stort. Kategoriseringen har vi dock lyckas genomföra med hjälp av den information som vi funnit genom webbloggarnas olika funktioner utifrån våra fältobservationer och analysverktyg.

2.6 Kritik mot insamlings och analysverktyget

Den kvalitativa analysmetod som valts kan tyckas vara ytterst subjektiv, men den gav oss de fakta som vi ansåg oss behöva och fungerade bra i jämförelse med tidigare misslyckade försök till informationsinsamlande och sammanställning, däribland tidigare nämnda textanalys och enkät. Möjlighet har givits att efter givna ramar få in de fakta som behövts, för att sammanställa och bearbeta det insamlade materialet på ett smidigt sätt, vilket i sin tur lett till att analysen av materialet kunnat leda oss till hållbara slutsatser som denna uppsats presenterar. Självfallet har vi granskat allt material extra kritiskt då vi till stor del agerat på Internet, dels då källan till sin natur är stor och dels då man aldrig riktigt kan veta de bakomliggande orsakerna till publicering av material på nätet.

2.7 Interaktivitet

Förutom att samla in material som bearbetats och analyserats genom intervjuguiden så har vi prövat interaktiviteten på sidorna genom att själva aktivt delta. Sidornas uppdateringar har följts och även i försökssyfte har det lämnats kommentarer där det har funnits möjlighet. För att vi inte skulle dras in i några stora debatter och diskussioner har vi avhållit oss från att komma med kommentarer som skulle rubba objektiviteten, men genom att följa de utvalda sidorna under arbetets gång har vi kunnat skaffa oss en uppfattning om bland annat eventuell ”gate keeping” och censur.

2.8 Kritik mot urval

De sex bloggare nämnda i urvalsavsnittet är de som den empiriska delen som presenteras i arbetet grundar sig på. Antalet kan tyckas litet och svårt att generalisera ur, men det visade sig att så få journalister blev kvar efter vår avgränsning så vi var tvungna att klara oss med det ringa antalet. Denna uppsats syftar inte till att göra några generaliseringar utan ser till webbloggens tendenser. Eventuellt skulle vi idag ha kunnat agera på ett annat sätt och på så vis ha hittat ett större material att arbeta utifrån, men det skulle i sin tur vara tidsödande och generera ett så stort tillskott i det redan stora och svåröverskådliga material att det inte hade fått plats att behandlas på det begränsade utrymme vi har till vårt förfogande. Samtidigt bör det framhållas att i arbetet med att avgränsa och söka oss fram till vårt slutgiltiga urval har vi förvärvat kunskap och förståelse för webbloggen. Denna kunskap är dock något som inte har planerats eller dokumenterats och kan därför inte heller redovisas här.

2.9 Forskningsläge

Då fenomenet webblogg aktualiserats först på senare tid har vi haft problem att finna relevant vetenskapligt material rörande webblogg. Varken genom traditionell litteratursökning på bibliotek eller via sökningar på databaser och Internet har vi kunnat hitta tillräckligt mycket vetenskapligt material publicerat i Sverige. Därför har vi hänvisats till vetenskapligt material hämtat och publicerat främst från USA. Detta material har till viss del varit svårt att använda då de amerikanska undersökningarna visar på webbloggarnas funktion i USA vilken skiljer sig från den svenska kontext som våra studerade webbloggar befinner sig i. De amerikanska forskningsartiklarna ger en beskrivning av webbloggen som ett mer etablerat fenomen i USA. Webbloggen beskrivs ha använts på ett aktivt sätt i den allmänna opinionen. Det har rapporterats från såväl bombningarna i Irak, 11/9 såsom det amerikanska presidentvalet 2001 (Kahn/Kellner, 2004 : 452). Under tiden vi arbetat med att analysera webbloggarna publicerades dock omvärldsbevakningsföretaget Observer en icke vetenskaplig kartläggning ”Bloggbubbla eller ny arena för opinionsbildning”. Genom tips från bloggare uppmärksammades vi om en C – uppsats som publicerats vid Södertörns högskola 2003. C – uppsatsen är, så vitt vi i dagsläget vet, den enda vetenskapliga studie som handlar om fenomenet webblogg, publicerad i Sverige.

3 Teori

3.2 Den offentliga sfären

För att förklara de komplexa fenomenen, offentlighet och offentlig sfär har vi valt att utgå från Habermas och hans modell ”den borgerliga offentligheten”. Habermas ger i sin bok från 1962 ”Den borgerliga offentligheten” en grundläggande genomgång för hur det offentliga samtalet har vuxit fram genom offentligheten och dess aktörer. På ett enkelt vis kan offentlighetens viktigaste aktörer sägas vara staten, massmedia, medborgarna samt företag som alla agerar på samma arena; inom samma sfär.

3.3 Offentlighetens begynnelse

Habermas liknar denna offentliga sfär vid den grekiska stadsstaten där sfären är gemensam för medborgaren vilken skiljer sig från den ”privata sfären” i hemmet. Genom medborgarnas samtal med varandra skapas offentligheten. Dock menar Habermas att i detta samtal som sker kan endast de bästa ta sig fram (Habermas, 1962: 15).

”Offentligheten är den enda plats där dygden bekräftas,
bara där vinner de erkännande” (Habermas, 1962:15)

I denna offentlighet som Habermas beskriver finns en hierarki där alla inte innefattas utan endast de medborgare som innehar ett hem är del av den privata sfären och därmed den offentliga sfären då dessa sfärer är sammanslutna (Åkerström, 1999:36). Vidare utvecklar Habermas innebörden av offentligheten som får en ny struktur. Denna representativa offentlighet som Habermas benämner den innebär i korta drag att medborgarna får svårare att få tillgång till offentligheten som i stort präglas av överheten. Offentligheten kan inte ses som ett socialt område utan offentligheten präglas av status. För att få tillgång till offentligheten måste du inneha status.

Skillnaden mellan den tidigare beskrivna offentligheten som fanns i Grekland och den ”nya” representativa är att den politiska kommunikationen var ett faktum i den ”grekiska” offentligheten genom det allmänna samtalet medan i den representativa offentligheten existerar inte någon politisk kommunikation (Habermas, 1962:17).

3.4 Offentlighetens strukturomvandling

I samband med kapitalismens intåg i våra samhällen under 1800-talet sker det ännu en förändring kring offentligheten. En borgerlig offentlighetspublik uppstår genom den merkantilistiska anda som görs påtaglig. Överhetens grepp om offentligheten minskar och den privata sfären får ökat inflytande på utrymmet i offentligheten. Detta främst genom den marknadsekonomiska relation som uppstår. Det som tidigare endast ansetts tillhöra den offentliga sfären sammanlänkas nu med den privata sfären vilket i sin tur ger upphov till politisk kommunikation (Habermas, 1962:31). Kommersialiseringen av offentligheten bidrar till att skiljelinjen mellan det privata och offentliga försvinner.

3.5 Pressens framväxt i offentligheten

Med denna utveckling växer också tidningspressen fram vilken Habermas benämner som en viktig institution i offentligheten. Vidare förklarar Habermas pressens utveckling i tre olika faser. I den första fasen hade förläggaren ett rent affärsmässigt intresse i sitt företag. Nyhetsförmedling stod i fokus vilket senare skulle skifta mot att bli en opinionsbildare och på så vis skapa åsiktspress. Denna andra fas innebar att förläggare nu blev en ”köpman i handeln kring den allmänna opinionen” (Habermas, 1962:175). Tidningarna fungerade som en förmedlare och förstärkare och hjälpte till att underlätta publikens resonemang i den offentliga

sfären. Tidningarna hade inget syfte att drivas med vinst utan fungerade som underlag för de diskussioner som fördes i offentligheten på till exempel klubbar och caféer. Den tredje fasen som pressen genomgår är från åsisktpress till affärspress. Huvudsyftet med publiceringen blir nu att driva en vinstdrivande press samt att annonsering blir ett vanligt förekommande fenomen. Habermas menar att de stora dagstidningarna visar att pressen nu blivit ”manipulerbar i takt med att den kommersialiseras” (Habermas, 1962:181).

Habermas skriver även i sin bok att då offentligheten har blivit ett medium för reklam påverkar privatpersoner som egendomsägare omedelbart privatpersoner som publik. Då den ekonomiska reklamen får en politisk prägel benämner Habermas den public relations.

> ”När offentligheten gestaltas av detta fenomen får den ett odemokratiskt drag där publiken efterhärmar den aura av prestige och övernaturlig auktoritet som den representativa offentligheten en gång utstrålade” (Habermas, 1962: 181).

Sammanfattningsvis beskriver Mats Dahlkvist i introduktionskapitlet till Habermas ”Borgerlig offentlighet” att

> …”offentligheten är ett socialt område där privat folk kan samlas till publikum för diskussioner och kritiskt resonemang. En princip för att fastställa en allmän opinion”(Habermas, 1962:XV).

3.6 Teorin om kommunikativt handlande

Habermas skiljer mellan det kommunikativa handlandet och det strategiska handlandet. Det strategiska handlandet är det som präglas av ett dolt syfte att manipulera. Det kommunikativa handlandet präglas av att man öppet för en dialog med den andra parten (Premfors, 2004: 25). Det kommunikativa handlandet är en förutsättning för den allmänna opinionsbildningen i offentligheten (Åkerström,1999:34). De båda parterna måste välja mellan en förståelseorienterad eller en framgångsorienterad inställning där samförstånd ska vara resultatet (Premfors,2004:25). Yttrandefriheten syftar enligt Habermas till att påverkansinriktad så kallad strategisk handling inte får dölja sina motiv och framstå som förståelseinriktad det vill säg kommunikativ handling. Detta skulle i så fall innebära att demokratins grundprincip om rätten till sann, snabb och trovärdig kommunikation kränks (Åkerström, 1999: 35). Habermas menar även att diskussionen som förs i offentligheten ska vara rationell, öppen och eftertänkt (Dahlgren, 2002: 216).

3.7 Demokrati

Demokratibegreppet innehar många olika definitioner och betydelser beroende på vem som tillfrågas. Nationalencyklopedin förklarar demokrati begreppet som folkstyre eller folkmakt.

Bo Lindesjö medverkande i Statens Offentliga Utredningar, SOU utredning kring demokrati och medborgarskap definierar demokrati som ”folkets styrelse av gemensamma angelägenhet” (SOU 1999:77 s. 11).

Vi har valt att se till det demokratiska begreppet deliberativ demokrati vilket är en av alla de riktningar som demokratibegreppet har tagit. Tobias Olsson menar att den deliberativa demokratin innebär att i den offentliga sfären ska det erbjudas och främjas att medborgarna aktivt ska deltaga i debatter som rör de allmänna angelägenheterna. Det yttersta ansvaret bär de politiskt valda samt den beslutande makten (Olsson, 2002:209).

I Regeringens utredning ”En uthållig demokrati” betonas argumentation som fundamental betydelse för demokratin.

> ”Maktutövningen kan skapa ett förtroende som samspelar med övertygelse som uppstått i fria samtal medborgare emellan. Demokratin ger ett ramverk för fri diskussion mellan jämlikar. Demokratin är i behov av offentliga arenor där opinioner kan bildas, debatteras och ifrågasättas”
>
> (SOU2000:1:22).

Dessa fria diskussioner kan liknas vi det som Tomas Englund benämner vid deliberativ kommunikation eller samtal. Dessa samtal ska präglas av respekt och tolerans för den andre parten där utrymme ges för skilda synsätt. Det ska finnas en kollektiv viljebildning och strävan från sändaren att komma överens eller nå en temporär överenskommelse med mottagaren (Premfors & Roth, 2004:61). Detta kan man vidare koppla samman med Habermas kommunikativa handlande som ska präglas av att skapa förståelse för sina argument istället för att påtvinga någon sina åsikter. Englund betonar också vikten av att i det deliberativa samtalet kunna ifrågasätta traditionella uppfattningar samt auktoriteter (Premfors & Roth, 2004: 61).

3.8 Westley/MacLeans modell

Vi har även valt att se till Westley/MacLeans kommunikationsmodell med syfte att förklara det specifika fenomenet webblogg. Valet av Westley/MacLeans kommunikations modell beror på det faktum att den på ett lättbegripligt vis förklarar hur händelser eller en individ skapar en kommunikationsprocess vilken i sin tur skapar en nyhet. Modellen innefattar fyra komponenter vilka påverkar varandra. Dessa komponenter benämns med bokstäverna A, som är den komponenten som förser B, mottagaren/publiken med händelsen X. Mellan A, sändaren och B, publiken befinner sig C. C är den komponent som avgör vad som förmedlas till B i slutändan. C har därmed en gate keeper funktion vilken i denna modell fyller tre viktiga funktioner:

välja lämplig händelse, X, som ska förmedlas till B, publiken

att omvandla händelser i någon symbolisk som skapar mening för B, publiken

att överföra meningsskapandet i form av symboler genom någon kanal eller medium till B. (Severin/Tankard, 2000:61ff)

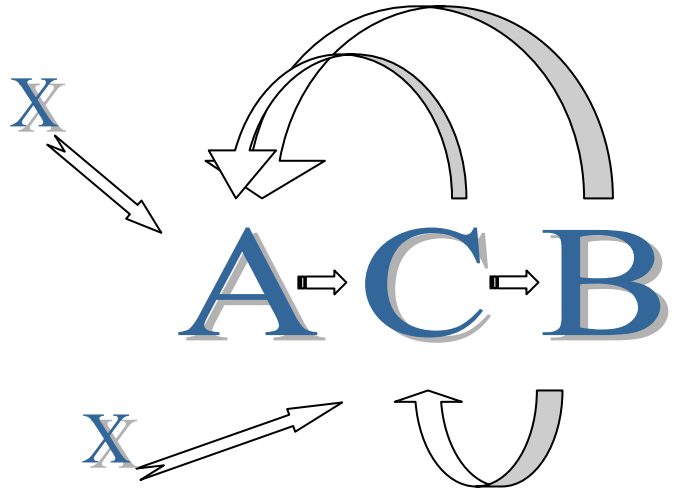

(Westely/MacLeans kommunikationsmodell, Källa: Severin & Tankard, 2000:392)

3.9 Isaksson och Mullers kategoriseringar

Vi har även valt att se till den svenska kandidatuppsats som är skriven av Isaksson och Muller på Södertörns universitet VT 2003.

De har valt att kategorisera webbloggarna enligt följande:

Dagbok, det skrivna materialet behandlar personliga göromål liknande en analog dagbok.

Personligt allmänt, publikationerna har en personlig stil som innehåller inlägg kring allmänna ämnen.

Personlig samhälle, ämnen om rör hela samhället som till exempel allt från digital kameror till EMU.

Personlig/diverse, Personlig/teknik, liknande ovannämnd kategorisering fast med en inriktning mot mer specifika ämne som mode, eller teknik

Rena samhällswebbloggar innehåller inga egna personliga inlägg. (Isaksson & Muller, 2003:31)

I sammanhanget vill vi också nämna den modell och benämningar som Isaksson och Muller konstruerat för att beskriva bloggaren:
Kanalen – karaktäriseras av korta inlägg med många externa länkar samt fungerar liknande en informationskälla. Egna resonemang saknas.

Analytikern – resonerande och analyserande inlägg där läsaren har möjlighet att kunna göra egna ställningstaganden utan att behöva använda webbloggens hyperlänkar.

Debattören - inslag av kanal eller analytikern finns där läsaren själva kan göra egna ställningstaganden genom skribentens resonemang eller hyperlänkar.

Denna aning korta beskrivning förtydligas denna modell som visar på de tre olika bloggarna i förhållande till varandra.

(Isaksson & Muller, 2003:40-41)

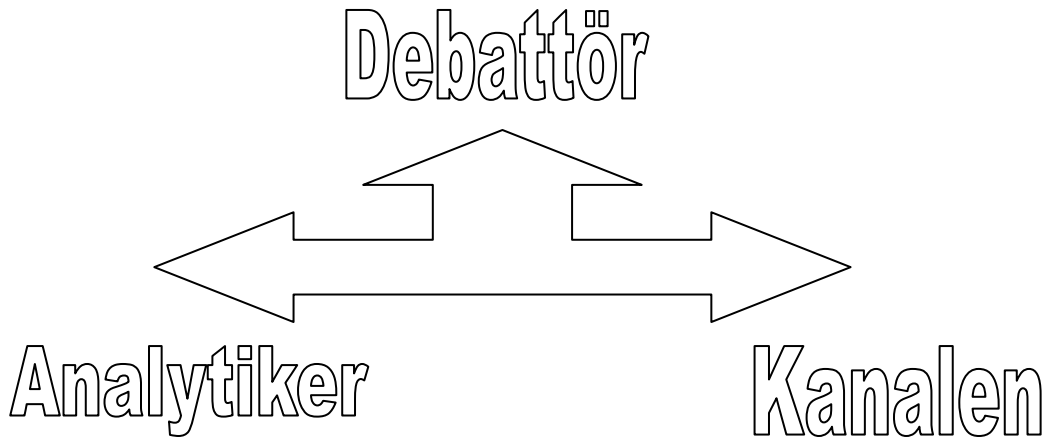

(Isaksson & Muller, 2003: 41)

4 Presentation av empiri

I detta avsnitt kommer vi att presentera våra insamlade data med en kort presentation av varje webblogg. För vidare information hänvisar vi till utsatta adresser.

4.2 Blind Höna på Kornet

(Källa: http://kornet.nu/blindhona, hämtad 050511)

Adress: http://kornet.nu/blindhona

Innehavare av webbloggen är Jonas Söderström som beskriver sig själv som informationsarkitekt och journalist och är verksam i företaget Cross konsulting. Webbloggen är en del av Jonas Söderströms personliga hemsida. Under inläggen finner vi namn och datum på de fem personer som senast har lämnat sin egen kommentar på något av inläggen. Webbloggen innehåller 25 stycken länkar till andra webbloggar. Genom att klicka på Arkiv får besökaren fram tidigare publicerade inlägg, sorterade efter datum. Arkivet löper från oktober 2001 till maj 2005. Webbloggen innehåller 12 stycken kategorier med bland annat rubriker som Digital arbetsmiljö, Ekonomi, Media och samhälle. Söderströms syfte för webbloggen är att publicera material som han själv är intresserad av att göra, men inte har något forum för att göra någon annanstans. Ett förtydligande finns om att webbloggen är privat och att den inte har något samband med hans arbetsgivare (http://kornet.nu/blindhona/). Texterna innehåller ett stort antal hyperlänkar och hänvisningar både till eget material, men även till andra webbloggar, hemsidor och tidningsartiklar som hänger samman med det som står skrivet i det aktuella inlägget. Söderström profilerar sig med sin yrkeskunskap både som skribent och informationsarkitekt. Sidan är lättöverskådlig trots sitt breda innehåll, och den layout som den bygger kring strävar hela tiden att göra en stor mängd material överskådlig för besökaren.

4.2.1 Utveckling Blind höna

Den 7 oktober 2001 publicerades det första inlägget på Blind Höna, skriven av Söderström. Under den aktuella månaden gör han åtta inlägg på mellan två till 15 rader. Antalet kommentarer är endast en. Ämnen som behandlas är namn på pizzor, tips på läsvärda artiklar med anknytning till 11 september och om börsanalyser i morgontidningarna. Under månaden april 2005 publicerades 56 inlägg och 60 kommentarer.

4.3 Sidea.se/Emanuel

(Källa: http://sidea.se/emanuel/ hämtad 050511)

Adress: http://sidea.se/emanuel/

Innehavare är Emanuel Sidea, journalist och chefredaktör på den Internetbaserade samhällstidskriften, Epigon. Sidea menar att det finns fördelar att publicera sig på nätet och att dessa fördelar går att kombinera med att starta något helt eget. Han ser även en möjlighet att via nätet publicera dagsfärska analyser, rapporter och iakttagelser utan någon fördröjning, till skillnad från traditionella medier. Ämnen han vill skriva om är:

> ”media i alla dess former, kultur med betoning på populärkultur, film och musik, särskilt litteratur och politik”
>
> (http://sidea.se/emanuel/).

Sidea skriver också att formerna för skrivandet inte skall vara begränsat utan ska bestå av kåserier, analyser och iakttagelser. Sidea menar även att han vid en föreläsning angav följande motiv till sitt bloggande,

> …”man tror och vill att någon eller några vill läsa vad jag tycker, även så kallat egoisttanken”…
>
> (http://sidea.se/emanuel/arkiv/2004_05_01_arkiv.php.)

Sidea säger sig även sakna personliga forum på annat håll och att bloggandet ger honom möjlighet att skriva om det han verkligen har intresse för (http://sidea.se/emanuel/arkiv/2004_05_01_arkiv.php.). På Sideas webblogg finns ett arkiv med start från december 2003 till maj 2005. Inläggen från Sidea varierar i längd, fån ett par meningar till längre artiklar. Inläggen innehåller hyperlänkar både till eget och externt material. Enda externa länken på förstasidan går till Epigon, den tidskrift Sidea själv är chefredaktör för. Ingen bloggroll eller ämnesindelning finns.

Möjlighet att lämna kommentarer finns men de gånger vi har försökt under vår kartläggning har detta inte fungerat

4.3.1 Utveckling Sidea.se / Emanuel

Bloggen startade i december 2003 och innehöll den första månaden 9 inlägg.

Mars 2005 publicerades fem inlägg och en kommentar.

4.4 Diagnos

(Källa: http://www.diagnos.tk/ ,hämtad 050511)

Adress: (http://www.diagnos.tk/)

> ”Blogg som kommenterar medier, kultur och vardagsliv. Har sin bas i Malmö och Lund. Diagnos är också ett frilansnätverk.”
>
> källa: http://www.diagnos.tk/

Innehavare är Björn af Kleen som skriver att han har uppdrag för Expressen Kultur och Sydsvenskan Kultur. Af Kleen arbetar även som redaktör för Diagnosspalten i tidningen Lundagård. Joakim Borda Pedreira som skriver kulturkritik och samhällsreportage. Karin Olsson är redaktör för tidningen Lundagård.

Webbloggen innehåller fem länkar till andra webbloggar. Det finns även ett minde antal externa länkar som går till bland annat Expressen Kultur och Resumé. Det saknas

ämneskategorier och hyperlänkar i texten förekommer sällan. Webbloggen innehåller ingen tydlig deklaration om att denna webblogg är en ”privatblogg” som skribenternas arbetsgivare inte har något inflytande över. Webbloggen innehar kommentatorsfunktion vilken används.

Det som skribenterna skriver om handlar ofta om deras vardag och arbete (Brus från Göteborg, 041205, Ånger, 041209), villkoren för journalister (En som har jobb, 041207).

Kommentarer om aktuella händelser finns som till exempel inlägget ”Grisbrottning” 050417 som handlar om glassen Black Nogger. Men de vanligast förekommande aktualiteterna som kommenteras handlar om evenemang och kultur som skribenterna har bevakat i sina respektive tidningars intresse och en sammanfattning som kallas för ”Viktigt i veckan”. (Viktigt i veckan 050430, Landsomfattande Diagnosfeber 050323)

4.4.1 Utveckling Diagnos

Diagnos startade i december 2004 och under den månaden lades det in 18 st inlägg och 31 kommentarer. Motsvarande mätning i april 2005, 15 inlägg och 79 kommentarer

4.5 Gudmundson

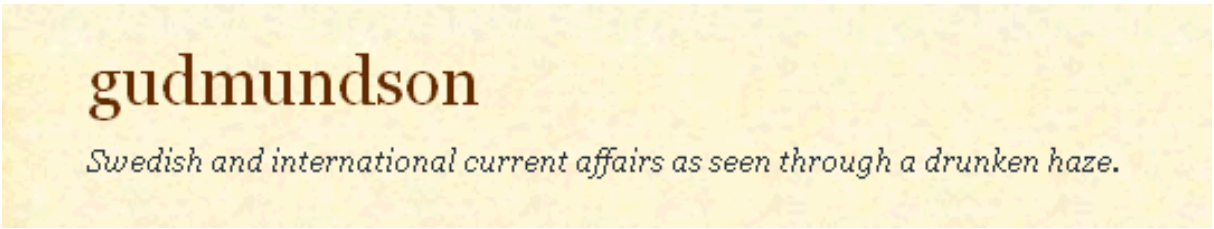

(Källa: http://gudmundson.blogspot.com/, hämtad 050511)
Adress: http://gudmundson.blogspot.com/

Innehavare är Per Gudmundson, journalist på SVT i Stockholm.

Sidan är inte längre aktiv men ligger kvar. Denna webblogg kan ses som en av de mest omdebatterade i Sverige då Gudmundson inte ansågs kunna arbeta kvar inom Public Service om han samtidigt drev sin egen privata webblogg. (Computer Sweden, 041206, s.4)

Enligt Gudmundson var hans syfte med webbloggen enligt hans första inlägg 031215, att få möjlighet att skriva, då han saknade det i sitt arbete, samtidigt som han ville presentera en vinkel på tillvaron som sällan kom till uttryck i Sverige, nämligen hans egen. (http://gudmundson.blogspot.com/2003_12_01_gudmundson_archive.html).

Bloggen löper mellan tiden 031215 och 041229. Webbloggen länkar till 20 tidningar, radiokanaler, nyhetskanaler och liknande. I denna lista finns även länk till Gudmundsons egen e-post adress. Dock finner vi ingen bloggroll.

Längst ner på vänster sida finns fyra mindre fyrkanter med reklam från annonsörer på nätföretaget Google. Den enda blogg i undersökningen som har reklam. (http://gudmundson.blogspot.com/)

Gudmundson begränsade sig inte till ett ämne utan kunde under ett inlägg kommentera ett flertal ämnen i tiden. Ett exempel är inlägget ”Jam” skrivet 041128 (http://gudmundson.blogspot.com/) i vilket texten berör krigsförbrytelser i Falluja, olja - mot –mat- skandalen, Bosse Ringholm och Miljöpartiet. Gudmundson använde sig främst av externa hyperlänkar i sina texter.

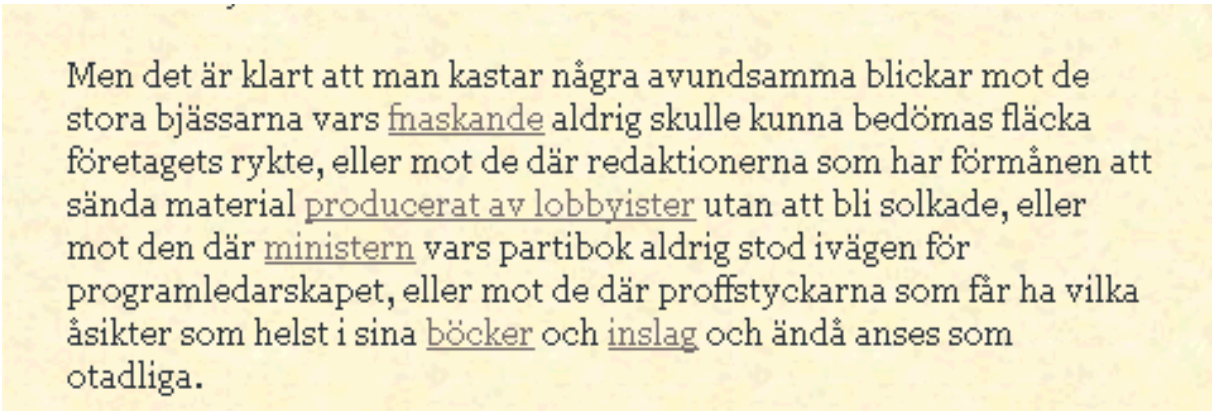
Men det är klart att man kastar några avundsamma blickar mot de stora bjässarna vars fnaskande aldrig skulle kunna bedömas fläcka företagets rykte, eller mot de där redaktionerna som har förmånen att sända material producerat av lobbyister utan att bli solkade, eller mot den där ministern vars partibok aldrig stod ivägen för programledarskapet, eller mot de där proffstyckarna som får ha vilka åsikter som helst i sina böcker och inslag och ändå anses som otadliga.

(Källa: http://gudmundson.blogspot.com/, hämtad 050511)

Hyperlänkar används även som ett sätt att betona meningen i det skrivna ordet. Ministern länkar till integrationsministern Jens Orbacks personliga presentation på regeringens hemsida (http://www.regeringen.se/sb/d/4531/a/32380).

De ställen han har ett tilltal som bygger på dialog är framförallt när han kommenterar de inkomna kommentarerna. Förståelse för att han inte kunde ses som oberoende i Public Service sfären om han hade webbloggen kvar.

4.5.1 Utveckling Gudmundson

Januari 2004 publicerades 24 inlägg men möjligheten att kommentera saknades på sidan. (http://gudmundson.blogspot.com/2004_01_01_gudmundson_archive.html)

Oktober 2004 publicerades 30 inlägg och 206 kommentarer (http://gudmundson.blogspot.com/2004_10_01_gudmundson_archive.html)

4.6 No Illusions

(Källa: http://chadie.nu/, hämtad 050511)

Adress: http://chadie.nu/

Innehavare: Rosemarie Söderlund, journalist, arbetar idag som webbmaster, redaktör och informatör på LO.

I det första inlägget som publicerades i december 2003 skriver Söderlund att hennes syfte är att få disciplin på sitt skrivande samtidigt som hon får en möjlighet att testa och vidareutveckla idéer som hon har (http://chadie.nu/?cat6). Deklaration om oberoende finns.

Webbloggen innehåller kommentatorsfunktion och en stor bloggroll. No illusions externa länkar går till sidor som har anknytning till innehavarens fritidsintressen.

Ämneskategorier, är 31 stycken och innefattar bland annat arbetsrätt, sport, dagbok på nätet, samhälle. Arkivet sträcker sig från december 2003 och därefter de månader som har gått på innevarande år.

Extra intressant med denna webblogg är att Söderlund rapporterar från en resa i Bryssel att de som arbetar med servicen i Europa – huset inlett en vild strejk för att protestera mot usla arbetsförhållanden. Detta är inget som de svenska medierna har rapporterat om, men hon ska ta reda på mer fakta om ämnet.

(Källa: http://chadie.nu/index.php?s=strejk, hämtad 050511).

Detta skulle kunna utveckla sig till en stor nyhet, även i Sverige.

4.6.1 Utvecklingen No Illusions

Går inte att kartlägga då det ej finns tillgång till kronologiskt arkiv. Kan dock sägas att i december 2003 publicerades ett inlägg och antalet kommentarer var en. I mars 2005 publicerades enligt arkivet 81 inlägg och 310 kommentarer.

4.7 Nya ordlekar

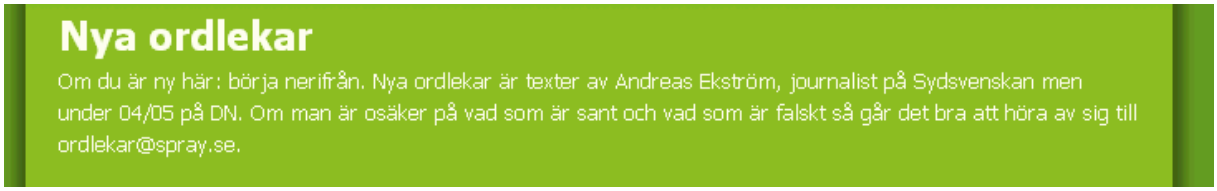

(Källa: http://nyaordlekar.blogspot.com ,hämtad 050511)

Adress: http://nyaordlekar.blogspot.com eller http://andreasekstrom.com

Innehavare är Andreas Ekström, journalist och bosatt i Lund men just nu verksam på Dagens Nyheter i Stockholm. Ekström meddelar att besökare är välkomna att kontakta honom på hans e-post adress. Möjligheten för besökaren att lägga in sina kommentarer efter inläggen saknas. Länklista till andra bloggare eller externa hemsidor som rekommenderas saknas även det. Ekström skriver på sin gamla hemsida http://ordlekar.blogspot.com, som han övergivit då utrymmet på den är slut, att:

> ”Här publicerar jag texter som jag inte kan,
> vill eller får publicera på annan plats”.

På http://andreasekstrom.com/ skriver Ekström 050112 han att:

> ”Blogglusten finns, den jagar mig,
> något om att få skriva utan substans,
> att få skriva utan mål.
> Terapi.
> Terapi med publik.
> Hur ska ni orka med det?
> När börjar man göra mingelreportage i sitt eget kök?”

Publicerar ett nytt inlägg varannan dag. Texterna handlar till stor del om Ekströms privata tankar och relationer. Ämnen som vänskap, hans blivande faderskap och dagboksliknande inlägg om vad han har varit med om dominerar bland ämnesområdena.

4.7.1 Utvecklingen Nya ordlekar

Då Nya ordlekar är en relativt nystartad sida så finns det inte tillräckligt med material för att göra jämförelser med.

5 Resultat

Nationalencyklopedins korta förklaring på ordet blogg är,
”blogg (från eng. weblog), webbjournal, webblogg, personlig och öppen dagbok på webben.”
Är webblogg bara en hemsida som innehåller en dagbok? Enligt uppsatsen ”Blogging – virtuella offentliga samtal”, som skrevs 2003 vid Södertörns högskola av Jenny Isaksson och Steffanie Muller, skiljer sig fenomenet webblogg från dagbokskrivandet så pass mycket så att dessa två Internetaktiviteter inte kan likställas, trots att det inte alltid är helt enkelt att skilja dem åt. Man kan inte heller likställa en så kallat traditionell hemsida med en webblogg. Enlig Isaksson och Muller har det gjorts flera försök som har haft i syfte att definiera vad som kännetecknar en äkta webblogg. Dessa försök har tagit fasta på innehållet, formatet eller de tekniska hjälpmedel som finns att tillgå. Ingen av de tidigare lanserade definitionerna vann tillräckligt gehör för att slå igenom med samma kraft som Eatondefinitionen som skapades av en amerikansk bloggare vid namn Birgitte Eaton 1999. Eatondefinition bygger på att sidan ska uppdateras kontinuerligt med daterade inlägg och att det senaste inlägget inkluderas i befintligt material, samt att det nyaste materialet alltid ligger överst (Isaksson & Muller, 2003:8-9). Det som skiljer en webblogg från en hemsida är enligt Muller och Isaksson att en hemsida ofta är mer statisk trots regelbunden uppdatering. Det är dock inte ovanligt att en

hemsida innehåller en webblogg (Isaksson & Muller, 2003: 9), Blind Höna är ett sådant exempel.

I och med att definitionen är så generös bör ett antal andra avgränsningar och förtydliganden om vad en webblogg är göras. De nedan presenterade avgränsningarna och förtydligandena har vi gjort med stöd av Isaksson & Muller (2003:31) samt genom vår egen empiriska forskning.

Genom våra undersökta webbloggar har vi kunnat se olika kategorier inom fenomenet. Vilket tidigare nämnts har vi valt att utgå från Isaksson och Mullers definition som de ger i sin uppsats ”Blogging” vilken vidare har utvecklat till vår egna. Definitionen av webbloggarna har valts att kompletteras med det deliberativa demokratibegreppet. Detta då vi ställer oss frågan hur och om webbloggarna fungerar för att öka interaktiviteten hos medborgarna och därmed delaktigheten i det deliberativa samtalet i den offentliga sfären.

Vi har valt att låna Isaksson och Mullers rubriker men utvecklat och kompletterat dessa. Dessa har vi valt att presentera som följande:

5.2 Personligt allmänt

Den text som publiceras av bloggaren är av personlig karaktär om diverse allmänna ämne. Det finns en kommentatorsfunktion där mottagaren kan ge feedback och underlätta eventuell diskussion. Här behandlas olika ämnen, från mode till natur.

5.3 Personligt samhälle

Inom denna kategori finns de bloggar som är mer samhällsdebatterande och har inte en lika stor underhållande funktion som webbloggarna i Personligt allmänt. Exempel på webbloggar är Blind höna, Gudmundsson, Sidea och No Illusions. Bloggarens syfte är att genom sina inlägg skapa en dialog i den offentliga sfären. Bloggaren verkar även inneha en förståelseorienterad kommunikativ handling. Detta genom att man är öppen med sina motiv och verkar inte ha manipulerat den informations som ges. Mottagaren finner hyperlänkar som både talar för eller emot publicerad text. Detta bidrar till att mottagaren själva kan skapa sig insikt i det ämne som publiceras och dialogen kan utvecklas på att objektivt sätt och sändarens motiv kan verka vara öppen och därmed underlättar detta för att nå konsensus eller en överenskommelse. Ämnena som behandlas är ytterst aktuella samt anses av oss beröra allmänheten och vara relevanta för det deliberativa samtalet. Det kommunikativa handlandet som sändaren gör är med syfte att skapa en dialog i offentligheten.

5.4 Personligt diverse

Inom denna kategori finner vi ämnen som kan anses vara allmänna då de behandlar ämnen som kultur, teknik, mode etc. Syftet med webbloggen är främst att skriva om sitt intresse för att man finner något genuint intressant och vill dela med sig av sin kunskap och den information som bloggaren besitter. Några tydliga inslag av att vilja nå någon överenskommelse eller påverka någons inställning kring ämnet finns ej. Webbloggen verkar mer inneha en objektiv informationsfunktion. Bloggaren verka inte ha som avsikt att skapa någon dialog trots att det finns en kommentatorsfunktion. Exempel på en webblogg i denna kategori är Diagnos

5.5 Analog dagbok

Webbloggarna i kategorin analog dagbok är de som enligt oss fyller sämst eller till och med ingen funktion för det offentliga samtalet genom att det kommunikativa handlandet av bloggaren inte fyller någon deliberativ funktion. Här finner vi webbloggen ”Nya ordlekar”. Webbloggarna i denna kategori karaktäriseras av personliga händelser vilken ger en dominerande dagbokskänsla. Bloggaren skriver planlöst om vad som hänt i deras liv och webbloggen kan tyckas för oss inneha en mer terapeutisk funktion för bloggaren där publiken får insyn i den narrativa bloggarens liv. Det finns ingen möjlighet att kommentera det som publiceras samt att det saknas bloggrolls eller länkar. Vi anser inte att denna typ av webbloggar fyller någon funktion för den deliberativa demokratin eller har förmåga att skapa ett deliberativt samtal. Detta dels då det inte finns någon tillgång till att skapa någon dialog då feedback inte verkar vara av intresse för bloggaren. Tillgången till feedback är en förutsättning för det kommunikativa handlandet och skapandet av en dialog. Vår bedömning säger oss att bloggaren inte vill ha del i det offentliga samtalet, utan skriver för sin egen skull.

5.6 Viktiga tendenser

Bland våra studerade webbloggar kan vi urskilja olika tendenser vilka är avgörande för om webbloggen kan anses inneha någon funktion i den offentliga sfären. Men även tendenser som kan vara avgörande för om webbloggen fyller någon funktion i den interaktivitet i opinionsbildning som ligger till grund för den deliberativa demokratin.

5.7 Interaktivitet

Många webbloggar har möjlighet till interaktivitet och deltagande genom ett tekniskt system som gör det möjligt för läsaren att lämna sina egna kommentarer på det publicerade

materialet. Exemplet nedan är hämtat ur slutet av ett inlägg skrivet av Söderström rörande Svenska fotbollsförbundets förslag om förbud mot politiska manifestationer i samband med matcher. Under inlägget finns det tre alternativ, permalänk leder till artikelns plats i arkivet, Andra som länkat hit, visar hur många andra bloggare hänvisar till Söderströms text men det är länken längst till höger, Kommentarer som ska ägnas uppmärksamhet.

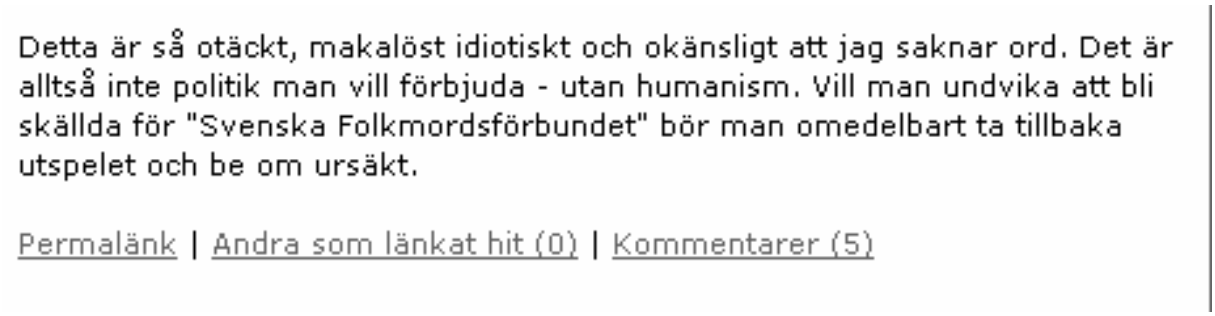
Detta är så otäckt, makalöst idiotiskt och okänsligt att jag saknar ord. Det är alltså inte politik man vill förbjuda - utan humanism. Vill man undvika att bli skällda för "Svenska Folkmordsförbundet" bör man omedelbart ta tillbaka utspelet och be om ursäkt.

Permalänk | Andra som länkat hit (0) | Kommentarer (5)

(Källa: http://kornet.nu/blindhona/, hämtad 050511)

Genom att klicka på ”Kommentarer (5)” öppnas ett nytt fönster var man kan läsa de sedan tidigare lämnade kommentarerna och lägga till sin egen. Det är dock viktigt att påpeka att alla webbloggar inte har denna möjlighet och att innehavaren av webbloggen har möjlighet att plocka bort kommentarer.

Vi ser detta som att webbloggarna har potential för att påverka vår deliberativa demokrati samt fungera för att utvidga den offentliga sfären. Detta genom att den kommunikation som kan föras ut visar på tendenser till att göras är offentlig och inte riktad till en specifik publik utan till dem som intresserar sig för det berörda ämnet. Resonemang skapar forum där mottagaren genom kommentatorsfunktionen kan svara med inlägg på webbloggen.

Då bloggaren inte har någon kommentatorsfunktion utesluter bloggaren publik i kommunikationen och dialog är omöjlig att genomföra. Därmed innehar den narrativa bloggaren ingen deliberativ demokratisk funktion då kommunikationen kan ses som enkelriktad. Utifrån våra undersökta webbloggar kan vi konstatera att kvaliteten på bloggandet är oerhört olika. En del webbloggar har en direkt kommentatorsfunktion vilket ökar kvaliteten på dialogen samt att det gör att öppenheten ökar i dialogen då censuren försvinner. Detta kallar Habermas kommunikativt handlande vilket underlättar för en upplyst dialog och deliberaliseringen av demokratin. Mottagaren har möjlighet att interagera med sändaren och på så vis kunna utbyta resonemang. Webbloggen kan ge möjlighet till både en rationell, eftertänkt och öppen dialog. Detta ser vi främst genom webbloggen No Illusions där mottagaren har möjlighet att lämna synpunkter genom direkt kommentatorsfunktion.

5.8 Bloggaren, producent, gate keeper och kontrollant

Bloggaren är den som ligger bakom det presenterade materialet som publiceras på webbloggen. Isaksson och Muller identifierar i sin uppsats 3 olika bloggare (2003:40). Vi anser att denna beskrivning kan passa in på våra undersökta bloggare och har valt att använda oss av denna kategorisering.

5.8.1 Bloggarnas utmärkande egenskaper

Kanalen – karaktäriseras av korta inlägg med många externa länkar samt fungerar liknande en informationskälla. Egna resonemang saknas.

Analytikern – resonerande och analyserande inlägg där läsaren har möjlighet att kunna göra egna ställningstaganden utan att behöva använda webbloggens hyperlänkar.

Debattören - inslag av kanal eller analytikern finns där läsaren själva kan göra egna ställningstaganden genom skribentens resonemang eller hyperlänkar.

Denna aning korta beskrivning har vi valt att förtydliga med Isaksson och Mullers egen modell. Modell visar på att de tre olika bloggarna i förhållande till varandra.

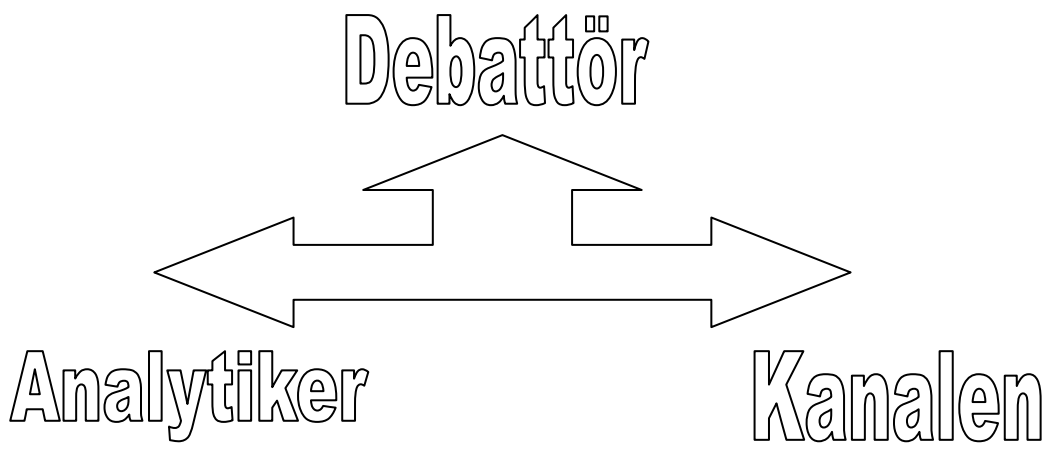

(Isaksson & Muller, 2003:40-41)

Isaksson och Mullers kategorisering kompletteras av oss med en fjärde typ av bloggare vilken är av en mer berättande karaktär, narrativa bloggare. Dessa narrativa bloggare har inga eller mindre antal länkar samt skriver liknande i en dagbok utan att förmedla några tydliga budskap.

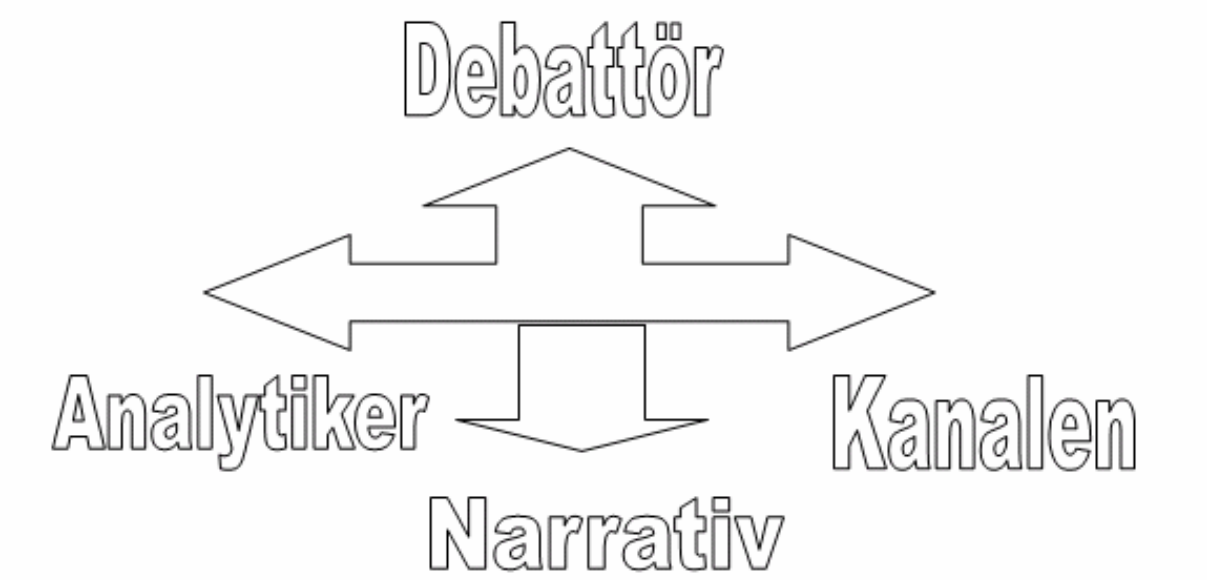

Undersökta bloggare har alla valt att publicera information som privatpersoner utan arbetsgivarens formella inverkan på publicerat materialet.

5.8.2 Bloggarna enligt Westley & MacLeans modell

Med hjälp av Westley/MacLeans modell vill vi förklara hur bloggaren fungerar i masskommunikationskontexten. Precis som i traditionell nyhetsförmedling kan bloggaren fungerar som en förmedlare av en händelse. Vid en händelse kan bloggaren välja att publicera detta genom sin webblogg, eller om bloggaren har ett resonemang som denne är intresserad av att dela med sig av. Bloggaren väljer då själv vad som ska publiceras och presenteras. Bloggaren är den som fungerar som gate keeper i denna kommunikationsprocess. Bloggaren fungerar som den viktiga komponenten C som benämns i modellen. Bloggaren är den som gör bedömningen av händelsen X vad som kan vara relevant fakta att veta för mottagaren, B. Bloggaren, C, måste också för mottagaren göra händelse meningsfull genom den rätta kanalen. Webbloggen fungerar som det medium eller kanal som sändaren väljer. Bloggaren har både rollen som A och C i modellen.

Detta kan ses i ”No Illusion” som rapporterar direkt från Bryssel angående strejken där EU-parlamentet huserar. Exemplet visas i ”No Illusions” sammanfattning i denna uppsats. I ovannämnda exempel befinner sig ”No Illusions” skribent i Bryssel och skriver om en aktuell händelse som berör läsare även i Sverige. Hon agerar här både som rapportör av händelse samt skribenten väljer vad som ska rapporteras och vilken kanal som ska användas, i detta fall webbloggen ”No Illusion”. Rapporteringen av händelsen kan dock ses som vinklad då skribenten innehar intresse i arbetarrörelsen genom sin anställning i Landsorganisationen, LO. Bloggaren kan ändå med sin webblogg enligt oss fylla en viktig funktion i den offentliga sfären genom dess publiceringar då detta kan som en alternativ väg förmedla en nyhet. Den stora skillnaden då skribenten agerar utan mellanhänder i sitt publicerande ser vi som att vinklingen av materialet blir annorlunda än i traditionell media och det kan tillföra något till den allmänna agendan.

5.8.3 Hyperlänkar

Undersökta bloggar innehåller alla någon typ av hyperlänkar, vilka vi anser underlättar vår förståelse för det publicerade materialet. Hyperlänken underlättar för mottagaren i skapandet av egna resonemang då denne kan gå tillbaka till arkiv för att öka kunskaperna i eventuella ämnen eller bredda informationen genom att sändaren har länkat till relevant källa. Med relevant källa kan menas hypertextlänkar som möjliggör att koppla samman materialet till olika källor så som tidigare interna inlägg, externa inlägg och andra webbsidor.

Habermas menar att för att nå konsensus genom det kommunikativa handlandet ska de olika parterna inte manipulera den informations som ges. Ett exempel på detta ser man på Andreas Ekströms webblogg ”Nya ordlekar” i vilken han skriver om att han ska vara med på bokmässan i Göteborg i september 2005.

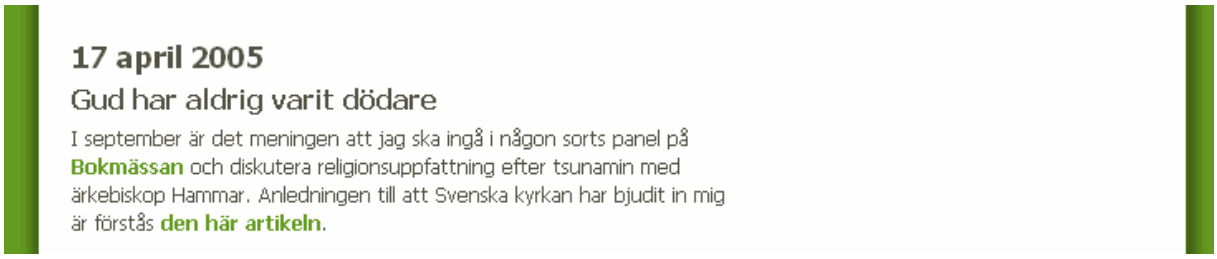

17 april 2005

Gud har aldrig varit dödare

I september är det meningen att jag ska ingå i någon sorts panel på **Bokmässan** och diskutera religionsuppfattning efter tsunamin med ärkebiskop Hammar. Anledningen till att Svenska kyrkan har bjudit in mig är förstås **den här artikeln**.

(Källa: http://nyaordlekar.blogspot.com/, hämtad 050511)

Ordet Bokmässan är här i avvikande färg och skrivet med fetstil. Klickar man på den så kommer man vidare till hemsidan som presenterar bokmässan i Göteborg 2005.

Hyperlänken ”den här artikeln”, skriven och markerad på samma sätt som ordet bokmässan, leder till Dagens Nyheters hemsida och en artikel publicerad 050108 med rubriken ”Hoppet finns i medkänslan”, skriven av Andreas Ekström.

5.8.4 Skillnader mellan webblogg och andra interaktiva forum

Det finns flera olika sorters diskussionsforum på Internet var människor har möjlighet att ta del av andra personers åsikter, debattera och diskutera.

Chattrum är en sådan möjlighet, men till skillnad från webbloggen finns det oftast inte endast en producent bakom materialet. Chattrummet är även mer bundet i tid och rum då tanken är att de som samtalar ska vara uppkopplade och inloggade på samma chatt samtidigt. Chattrummen är inte heller arkivartade på samma sätt som en webblogg då samtalen och diskussionerna som förs där inte sparas och kan läsas av andra. I de undantagsfall som en chattkonversation sparas kan nya deltagare inte komma in och lägga till sina synpunkter på det debatterade ämnet.

Andra forum kräver ibland att du är behörig att komma in i forumet och delta, medan nyhetsgrupperna i vissa fall kräver betalt för medverkan. Webbloggen finns för alla med Internet uppkoppling. (Isaksson & Muller, 2003:36).

6 Diskussion

Utifrån våra undersökta bloggar kan vi konstatera att det finns i de flesta fall ett behov hos bloggaren att kommunicera utåt. Syftet med publikationerna varierar dock i stor grad.

6.2 Kompletterande nyhetsförmedling

Habermas påpekar tidningarnas vikt av att påverka den offentliga debatten som underlag för diskussionerna som förs av medborgarna i den offentliga sfären. Genom konglomeratens kommersialisering av nyhetsförmedlingen har underlaget för debatten försämrats. Vi anser oss se att webbloggens introduktion genom Internet är ett bidrag till att förbättra den situation som har uppstått under de senare åren. Detta genom tendenser som urskiljs som viktiga för att upprätthålla en dialog bland medborgare för att öka den deliberativa demokratin som har kommit att bli ett viktigt inslag i den offentliga sfären.

Bland den kompletterande nyhetsförmedlingen kan Blind Hönas publikation kring digital arbetsmiljö anses vara ett exempel på nytt och aktuellt ämne.

03 maj 2005

Digital arbetsmiljö

Den här webbloggen svajar ibland rätt rejält fram och tillbaka i valet av ämnen. Fokuserad kan man nog inte anklaga mig för att vara.

Nu har jag i alla fall skapat en särskild kategori för anteckningar om det som är ett av mina huvudintressen: **hur digitala system inverkar på vår arbetsmiljö - framför allt de aspekter som har med tänkandet att göra.**

Återstår att föra över en del gamla anteckningar dit, samt göra kategorins arkivsida mer användbar.

Permalänk | Andra som länkat hit (0) | Kommentarer (0)

(Källa: http://kornet.nu/blindhona/, hämtad 050511)

Han har valt att skriva om detta fenomen vilken kan bidra till att ämnet på sikt hamnar på den allmänna dagordningen. Ämnet berörs inte i den traditionella nyhetsförmedlingen men intresserar eventuellt fler än endast publicisten. På så vis har bloggaren fört in ett nytt ämne på vår allmänna dagordning. Bloggaren har här agerat som gate keeper och valt vad som kan tänkas vara aktuellt för fler är honom själva samt ämnes avsaknad i den traditionella nyhetsförmedlingen. Den kompletterande funktionen kring nyhetsförmedling ses av oss vara ett sätt att utvidga den allmänna opinionen inom den offentliga sfären. Vi ser det som oerhört relevant att webbloggen kan fungera som ett alternativ till den traditionella nyhetsförmedlingen med konglomerat.

Förekommande är att bloggaren har som ambition att presentera alternativa nyheter som inte får plats i den traditionella nyhetsförmedlingen. En av våra undersökta bloggare, Per Gudmundson, uttrycker detta i sin webblogg att han skriver för att komplettera och bredda nyhetsförmedlingen. Webbloggarna kan ge en annan synvinkel än den traditionella välriktade nyhetsförmedlingen. Webbloggarna kan även publicera nyheter som inte får utrymme av olika anledningar i den traditionella kommersiella nyhetsförmedlingen. Detta är också ett incitament till att webbloggarna kan jämföras vid Habermas åsiktspress.

6.3 Kritik av webbloggen

Vi konstaterar att det är bloggaren som väljer att publicera inläggen och kommentarer då denne kan välja bort obekväma inlägg. Frågan är då hur lätt det är att nå konsensus i en eventuell diskussion om man väljer att censurera och därmed manipulera dialogen.

En negativ tendens som vi kan se med detta är att annonsörer har fått nytt utrymme av bloggarna. En del webbloggar tillåter annonsörer, såsom Gudmundson, att synas i samband med deras webblogg. Detta anser vi vara negativt på det sätt att webbloggen kan i det långa loppet få ett kommersiellt syfte och precis som Habermas beskriver åsisktpressens utträde ur offentligheten till att de kommersiella intressenas inträde som idag styr nyhetsförmedlingen ser vi att denna tendens kommer sig smygande bland webbloggarna. Problemet med webbloggarna och den ökande annonseringen är att vi ifrågasätter vems räkning bloggaren skriver för vid annonseringen, sin egen eller annonsörens. Skriver bloggaren för annonsören kanske inte syftet längre är att skapa en dialog och nå konsensus med mottagaren. Vi tolkar det som sändaren istället skriver för kommersiella syften vilka kan anses vara att på påverka eller manipulera mottagaren. Det kommunikativa handlandet blir ett strategiskt handlande.

Vi anser även att webbloggen kan tänkas skapa en kanal i det medielandskap som växt fram. Potentialen finns för att webbloggen kan påverka den deliberativa demokratin på sikt, men en förutsättning som vi anser vara väsentlig är att den inte missbrukas. Detta genom att låta underhållning stå som syfte för publiceringen istället för att kanalen ska främja debatten kring angelägenheter i samhället, offentligheten. Webbloggen kan av kunniga användare brukas som ett komplement till annan nyhetsförmedling vilket den redan har visat tecken på i USA i samband med 11 september och Irakkriget. (Kahn/Kellner, 2004 : 452).

Då utvecklingen av webbloggen fortsätter i hög hastighet kan också tendenser ses som gör att vi tvivlar på vår egen analys. Detta då vi tycker oss se en ökad användning av webbloggarna i ett underhållande syfte istället för att kommunikativt handlande med mål att nå konsensus kring ett aktuellt ämne med mottagaren. Detta kan hänga samman med den risk som vi anser finnas då webbloggens funktion som åsiktspress hotas av att kommersiella intressen tar över arenan. Detta bland annat genom att kvällspressens bloggare dominerar fenomenet genom att de bloggar under tidningens namn. Etablerade skribenters bloggande kan leda till att webbloggens roll som offentlig debattarena hotas och det strategiska handlandet styr bloggandet.

Undersökta bloggares främsta intresse med sin kommunikation verkar vara att kommunicera med likasinnade för att bekräfta sin åsikt mer än att nå en överenskommelse. Detta genom hyperlänkningen och länkningen de har till varandras webbloggar.

Då mediekonglomeraten och affärspressen, som idag har påverkan på nyhetsförmedlingens bredd och kvalitet och därmed vår världsbild anser vi att webbloggarna kan liknas vid det som

Habermas väljer att benämna vid åsiktspress. Åsiktspressen innebär att det kommersiella syftet är uteslutet och nyhetsförmedlingen ligger som grund för att debatten. Här finner mottagaren information som kan läggas som grund i den diskussion som förs i offentligheten. Vi finner inte i någon stor utsträckning att webbloggarna idag har något kommersiellt syfte utan bloggaren vill förmedla information som just kan ligga till grund för den diskussion som förs i offentligheten såsom i det forum som finns på Internet i olika dess angelägenheter ökar.

7 Avslutning

Vi kan konstatera att webbloggen inte är den bästa kommunikationskanalen för två - vägs kommunikation, men ur ett masskommunikativt perspektiv kan webbloggen användas som ett kompelement i nyhetsförmedling vilket vi har sett tendenser till. Kommentatorsfunktionen visar på interaktion med intresserade i publiken. Detta sin tur kan främja den deliberativa demokratin genom att den uppmuntrar till dialog. Vi tror inte att webbloggen kommer att konkurrera ut den traditionella nyhetsförmedlingen men kan däremot vara ett bra sätt för medborgaren att finna relevant information kring ett aktuellt ämne under förutsättning att webbloggens utveckling går i en samhällsinriktad karaktär istället för en underhållande.

Webbloggarna idag befinner sig på den vardagliga agendan mer som ett fenomen än som den funktionella kanal som webbloggen har potential att bli. Vi kan se att webbloggen i dagsläget verkar ha etablerat sig hos med den medvetna medieanvändaren. Men dock ser vi att webbloggen ofta används som en enkel kanal för underhållning och marknadsföring istället för det kvalitativa forum webbloggen kan vara

För vidare forskning hade vi tyckt det var intressant och se om webbloggen kan få en funktion för journalister att använda som ett sätt att finna ny information som sedan kan användas i det forum som de är yrkesverksamma i och på så vis hamna på den offentliga agendan. Då vi ser potential i webbloggen som fenomen hade vi gärna sett att den ägnas forskning och eventuellt kan få en fortsatt seriös prägel. Används webbloggen aktivt av bloggare som vill utöka den offentliga sfären samt engagera mottagaren anser vi att webbloggen kan etableras som ett viktigt komplement till vår traditionella nyhetsförmedling.

Referenser

Litteratur

Dahlgren, P. (Red.) (2002). *Internet, medier och kommunikation.* Lund:Studentlitteratur

Fiske, J. (1990). Kommunikationsteorier, en introduktion. (Ny reviderad upplaga, 2001) Borås: Wahlström & Widstrand

Habermas, J. (2003). *Borgerlig offentlighet* (12:e uppl.). (J. Retzlaff översättn.) Lund: Arkiv Förlag (Originalarbete publicerat 1962).

Hadenius, S., & Weibull, L. (2002). *Massmedier- Press, radio & TV i förvandling.* Falkenberg: Albert Bonniers Förlag

Premfors, R., & Roth, K. (Red.). (2004). *Deliberativ demokrati.* Lund:Studentlitteratur

Severin, W., & Tankard, J. (2001). *Communication Theories –Origins, methods and uses in the massmedia* (5th ed.). New York: Addison Wesley Longman, Inc.

Östbye, H., Knapskog, K., Helland, K., & Larsen, L. (2004). *Metodbok för medievetenskap*. Malmö: Liber

Statliga utredningar

SOU 1999:77. *Demokrati och medborgarskap.* Stockholm: Demokratiutredningen

SOU 2000:1. *En uthållig demokrati – Politik för folkstyrelse på 2000-talet.* Stockholm: Demokratiutredningen

Forskningsrapporter

Kahn R. & Kellner D. (2004). *New media and Internet activism: from the ”Battle of Seattle” to blogging* (Vol6(1): 87-95 DOI:10.1177) Los Angelse, USA: University of California

Uppsats

Isaksson, J. & Muller, S. (2003). *Blogging, virtuella offentliga samtal* (C-uppsats, Journalistik och Multimedia). Södertörns Högskola, 141 89 Huddinge

Åkerström, M (1999:2). *Internet och demokratin* (C-uppsats, Media och kommunikationsvetenskap). Lunds Universitet, 221 00 Lund

Internet

Webbloggar:

Borda Pedreira, J., af Kleen, B. & Olsson, K. (050503) *Diagnos*
http://diagnos.tk/

Ekström, A. (050503) *Nya ordlekar*
http://nyaordlekar.blogspot.com
http://andreasekstrom.com

Gudmundson, P. (050503) *Gudmundson*
http://gudmundson.blogspot.com

Sidea, E. (050503) *Sidea.se/Emanuel*
http://sidea.se/emanuel

Söderlund, R. (050503) *No illusions*
http://chadie.nu

Söderström, J. (050503) *Blind höna på Kornet*
http://kornet.nu/blindhona

Uppslagsverk

Nationalencyklopedin (050503)
http://80-www.ne.se.ludwig.lub.lu.se
/jsp/search/search.jsp?h_search_mode=simple&h_advanced_search=false&t_word=blogg
**&btn_search=S%F6k+i+NE*

Övriga rapporter

Observer, Sverige (2005). *Bloggbubbla eller ny arena för opinionsbildning? –Bloggarna och valet 2006.*
Hämtad från, http://www.observer.se/templates/newspage.aspx?id=7167
050422

Bilaga 1

”Weblogg Intervjumall”

- **Webloggens namn**
- **Adress**
- **Innehavare,**

Namn, yrke titel.

Hur och var presenteras dessa fakta?

Finns det någon bild på innehavaren?

Deklarerar man oberoende? Var görs detta?

- **Layout av sidan.**

Färger, typsnitt, logga.

Var ligger vad, hur används utrymmet?

Vad lyfts fram extra mycket?

Finns det något rent visuellt som man inte kan missa?

- **Länkar**

Finns det någon bloggroll? Storlek på den?

Externa länkar, vart leder de?

Finns det något anmärkningsvärt eller mycket specellt?

- **Ämnesindeling**

Finns det ämnesindelning?

Hur många?

Vilka ämnen? Finns det något samband eller är de slumpmässiga?

- **Arkiv**

Finns det?

Hur gammalt?

Sparas både kommentarer och inlägg?

Kan man se några mönster och utveckling?

- **Kommentarer**

Finns möjligheten att kommentera?

Hur besvaras kommentarerna?

Kommer de in med det samma eller verkar det finnas gate keeper / censur?

För man dialog via kommentarerna?

Blir man någonstans uppmuntrad att kommentera? Varför?

Saknas funktionen? Varför?

Kan man ana något mönster i kommenterandet?

- **Syfte**

Kan man finna att bloggaren har något syfte?

Är det uttalat? Kan man läsa sig till det? Var?

Lever webloggen upp till det angivna syftet?

- **Inläggen**

Vilken typ av innehåll?

Kan man se mönster på längd, innehåll etc?

Hur ofta kommer nya inlägg? Ämnen, mönster.

Hyperlänkar, var hur? Känns de relevanta i sammanhanget?

Länkar till internt och externt material, trender.

Språket, hur kan det uppfattas?

Personlig anknytning?

Tilltal?

Förändras tilltalet i kommenterarna?

- **Övrigt**

Vilken känsla väcker besöket?

Speciella karaktärsdrag?

Används bilder?

Saker som fångar ens uppmärksamhet?

Motsägelser?

Vad spelar roll och känns viktigt?

Vilka associationer väcker språket?